

17 JUNI

ALEX SCHULMAN

17 juni

ROMAN

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

ROMANER AV ALEX SCHULMAN

Skynda att älska, 2009

*Att vara med henne är som att springa uppför en sommaräng
utan att bli det minsta trött*, 2011

Glöm mig, 2016

Bränn alla mina brev, 2018

Överlevarna, 2020

Malma Station, 2022

Till Bruno

Citatet på s. 54 är hämtat, något modifierat, från Robert A. Heinlein,
Time Enough For Love (1973)

Albert Bonniers Förlag
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.albertbonniersforlag.se
info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0-080120-5

COPYRIGHT © Alex Schulman, 2025, enligt avtal med Ahlander Agency

OMSLAG Sara R. Acedo

FÖRSTA TRYCKNINGEN

TRYCK ScandBook, EU 2025

Det började med en död råtta i källaren.

Jag upptäckte den när jag skulle hämta en höstjacka från förrådet, det var sent i september och det hade blivit kallt ute. Precis när jag skulle låsa upp gallerdörren fick jag syn på den där inne, mellan två flyttkartonger. Den kan inte ha legat länge, för spillningen omkring den var färsk, och i rättans döda blick glittrade det från lysrörslampan i taket. Den var helt intakt, som levande, fast död. Jag stod en stund och stirrade på den och kände äcklet stiga innan jag vände och skyndade upp för stentrapporna. Råttan fick ligga. Visst hände det under de följande veckorna att jag kunde känna en plötslig bedrövelse över att den fanns kvar där nere. Jag visste att jag en dag skulle behöva ta hand om problemet. Jag visste också att den dagen inte var idag.

Mejl från bostadsrättsföreningen började trilla in. Oro över råttan – den hade börjat sprida en lukt. Jag lämnade mejlen obesvarade och en dag ringde det på dörren och där stod styrelsens ordförande, så förbannad att han knappt fann orden. Han sa att nu räcker det, råttan måste bort.

Så kom det sig, att det var en död råtta som satte allt i rörelse. Den kvällen gick jag ner till källaren. Hela kroppen sa ifrån. Jag rakade över rättan med en sopkvast i en skyffel och när jag bar den framför mig upp för trapporna blev jag nästan yr av illamående.

Jag kastade kadavret i rabatten på innergården.

Utrymmet skulle saneras, kartongerna fick jag bära upp i lägenheten, jag staplade dem på varandra i hallen. Där stod de orörda ytterligare en tid. En eftermiddag i oktober, när jag skulle ta på mig jackan för att gå till affären, började jag fingra på översta kartongen, vek upp fliken och tittade ner. Det var en låda med allt jag plockat med mig från pappas lägenhet när han dog för några år sedan. Där fanns ett förkläde som han alltid bar när han lagade mat. En mapp där pappa sparat serietidningarna jag ritat som barn. Några fotoalbum, som jag snabbt ögnade igenom och stoppade tillbaka. Jag skulle precis stänga kartongen när jag fick syn på något bekant. Längst ner i lådan låg pappas telefonbok.

Jag bläddrade igenom de tummade bladen. Det var så mycket gammal telefonbok över varje sida: nummer strukna och ersatta med nya, ibland med trubbig blyerts och ibland med bläck i olika färger. Tristessens klotter i randen. Cirklar inne i cirklar. En triangel. Jag kände igen pappas handstil. På en av sidorna fanns numret till huset jag bodde i om somrarna som barn. Bara fem siffror. Jag betraktade stilla numret och efter en stund kom ett minne till mig, en kort sekvens från en av de där långa kvällarna vid insjön, när solen stod lågt och det gamla trähuset sken

fram mellan björkarna. Hur jag stod vid vattenbrynet som pojke och kastade en sten i det blanka vattnet, och hur jag plötsligt kände en skuld när jag fick sjöns spegel att gå sönder, som att jag gjort något gränslöst och förbjudet, något som skulle få konsekvenser. Jag tittade mig omkring för att vara säker på att ingen sett mig. Minnet kom och försvann helt snabbt, men det var som om den ljumma kvällssolen låg kvar en stund sedan över min panna.

26217.

Mamma svarade alltid genom att bara säga numret. Inget namn, inget ”hallå”, bara ett nummer. Så började varje samtal i någon sorts avstånd och kyla. Hon sa ”tjugosex, tjuogoett, sju”. Jag tänkte ibland att det var synd om sjuan, de andra siffrorna fick sällskap av sina kompisar, men sjuan lämnades ensam.

Jag betraktade de fem siffrorna. Hur ska jag förklara det jag gjorde sedan? En stundens ingivelse. En diffus kittling, som jag helt enkelt bejakade. Jag tog fram min telefon och slog siffrorna så att de visade sig på displayen.

Så ringde jag.

Det var först tyst och sedan hörde jag de långa, avlägsna kopplingstonerna och suset mellan dem, förbindelsen var skör och kunde när som helst brytas. Det gick fram fem signaler. Jag var på väg att lägga på när jag hörde ett bekant ljud, knastret från sladden som alltid korvade sig när någon svarade.

”Ja, hallå?”

Bara två korta ord, men det var ingen tvekan om att det var pappa. Jag hörde det på tonfallet, det där defensiva

i rösten som pappa hade när han svarade i telefon, ett omedelbart motstånd, som att han egentligen inte ville ta samtalet. Jag fick inte fram ett ord.

”Hallå?” sa pappa igen.

Tystnad och stilla sus.

”Hallå...” sa jag till slut.

”Ja?”

Jag tryckte luren så hårt mot örat att det gjorde ont och lyssnade efter ljud i bakgrunden. Jag hörde skåpluckor som öppnades och stängdes. Någon satte på kranen så att vattenpumpen gick igång. Jag hörde min mammas röst där bakom, irriterad: ”Vem är det?”

Jag lade på luren, och stod kvar i hallen, kände pulsen slå.

När kvällen kom borstade jag tänderna och gick och lade mig. Jag spelade Tetris på mobilen i sängen. Vanligen, när jag sedan släckte lampan, brukade Tetris-blocken regna över mig när jag såg upp i mörkret och jag somnade snabbt och sov djupt, men den här natten var orolig. Jag såg huset vid insjön igen, ett minne vandrade ut och in genom drömmen. Vi lägger nät och sjön är så underligt mörk, när pappa doppar årorna i vattnet försvinner de. Ekan närmar sig frigolitbojen och pappa säger åt mig att plocka upp den ur vattnet. Jag lutar mig över båtens kant, men jag törs inte doppa händerna i sjön, pappa blir vild – ”ta den, ta den!” – men den passerar, jag vågar inte, för vattnet är en svart spegel och jag är rädd att någon i djupet ska rycka tag i mig, slita ner mig till sjöns botten, ända ner till stenarna.

Dagen efter tyckte jag mest att det var pinsamt. Det är klart att det inte var pappa som svarat när jag ringde. Jag hade förstås hört fel, jag hade slagit ett nummer som en gång var numret till mitt gamla sommarhus och som upphört för länge sedan. Det numret hade nu kopplats om till ett annat hem, och en man vars röst påminde om min fars hade svarat. Mer än så var det inte.

Jag gick ut på en promenad. Det var söndagsmorgon, Stockholm var nästan folktomt, ute på gatorna fanns bara hundägarna, som slet i kopplen när deras djur ville nafsas i spyorna som låg kvar på asfalten efter lördagsnatten. Jag gick från mitt hem på Gärdet till Tessinparken, ner förbi Stureplan. På Strandvägen passerade jag fisketrålarna som gjorts om till bostäder, på däckens satt redan originalen som ägde dem och drack kaffe, de älskade att sitta där och bli betraktade.

Det var kallt i lägenheten när jag kom in igen. Jag kokade två ägg, när jag kapade toppen av dem rykte det från äggen, och jag såg hur de två tunna rökpelarna steg mot taket. Teven stod på och visade tennis.

Jag skulle just börja äta när jag kom att tänka på vatten-

pumpen. Jag mindes den så tydligt från när jag var liten, den lät som ett larm på ett kärnkraftverk. Pumpen satt inne på toaletten och gjorde varje besök till en fasa, för jag visste att den när som helst kunde slås på, och när jag gick på toaletten hände det att min syster Tora smög till köket och satte på kranen. Hon gjorde det för att jävlas, och när pumpen gick igång flydde jag gråtande ut från toaletten, med byxorna nere, sprang ner för stentrappan, ut på gräsmattan. Pumpens vilda råmande. Min systers tysta flin när hon passerade, försvann bort mot hängmattan.

Den där vattenpumpen med sin unika larmsignatur. Jag hade aldrig i mitt fyrtiofemåriga liv stött på en pump som lät så. Och igår under samtalet hade jag hört den igen. Den slogs på och sedan tystnade den. Det var ingen inbillning, det var pumpen från min barndom.

Jag tog fram telefonen och tittade på numret som jag slagit igår. De svarta siffrorna i kolumnen över senast uppringda. Samtalstid: Fjorton sekunder. Jag stängde av ljudet på teven, lät pekfingret sväva tätt ovanför numret på skärmen. Det var så fånigt, så hysteriskt dumt. Jag skrattade till helt kort för mig själv. Och så ringde jag igen. Samma långa kopplingstoner som dagen innan, men nu lyftes luren efter bara två signaler.

”Ja, hallå?”

Det var pappa som svarade igen. Jag försökte samla mig snabbare den här gången, jag harklade mig lite lätt.

”Vem är det här?” frågade jag.

”Vem söker du?” svarade pappa snabbt.

Och nu kom jag ihåg pappas ilska över människor i telefon som inte presenterade sig, mindes hans föreläsningar i ämnet – det är inte upp till den som svarar att redogöra för vad han eller hon heter, det är uppringaren som ska säga sitt namn och sitt ärende.

”Hallå?” sa pappa igen. ”Vem söker du?”

”Jag...” sa jag och tystnade. Jag kunde inte komma på vad jag skulle säga, och jag förstod att tillfället höll på att förloras. Det var tyst i köket den här gången, inget slammer eller stök.

Det var då det hände, det som slutgiltigt skulle övertyga mig. Jag hörde pappas andhämtning. Hans andning genom näsan, bröstkorgens stilla hävning, tung och följsam, björnlik. Jag minns hur pappa tröstade mig ibland när jag var ledsen, den där omfamningen där allt blev mjukt och pappa var överallt. ”Såja, pojke”, sa han och tryckte mig mot sig. ”Såja, pojke.” Min egen andning snabb och tunn, kunde brista när som helst, men pappa andades med en stilla självklarhet, som vågor över en strand. Nu hörde jag det så tydligt genom luren, det var omöjligt och obegripligt och total galenskap, men det fanns inget som helst tvivel.

”Pappa”, viskade jag.

Pappa tystnade.

”Vadå?” sa han.

Där var han igen, där var jag och han. Våra andningar.

”Vem söker du?” frågade pappa till sist, nu mer osäker på rösten.

Och så mamma där bakom plötsligt, hennes irriterade